

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı Sayın **Kemal MEMİŞOĞLU** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 01.04.2026

M. Salih UZUN
İzmir Milletvekili

Gediz Nehri Havzası yaklaşık **2 milyon insanın yaşadığı geniş bir yerleşim alanını kapsamakta** olup aynı zamanda Ege Bölgesi'nin önemli tarımsal üretim merkezlerinden biridir. Havzada pamuk, üzüm, mısır, sebze ve meyve üretimi yoğun şekilde yapılmakta ve sulama faaliyetlerinin önemli bir bölümü Gediz Nehri ve havza içindeki su kaynakları ile gerçekleştirilmektedir. Ancak son yıllarda Gediz Nehri'nde artan **sanayi deşarjları, kentsel atık sular ve çeşitli endüstriyel faaliyetlerden kaynaklanan kirlilik**, nehir suyunun tarımsal sulamada kullanılması yoluyla **gıda zinciri üzerinden insan sağlığı açısından risk oluşturabileceğine** ilişkin ciddi endişelere yol açmaktadır. Gediz Nehri üzerinde 4 il ve 19 ilçenin direk bağlantısı olduğu, sanayi ve evsel atıkların Gediz Nehri'ne direk deşarj edildiği bilinmektedir. Nitekim yapılan bazı analizlerde sulama suyunun kalite açısından riskli veya tehlikeli seviyelere ulaştığı ifade edilmektedir. Gediz Havzası'nda su kalitesi, tarımsal üretim ve gıda güvenliği arasındaki ilişkinin doğrudan insan sağlığını ilgilendiren bir boyutu olduğu görülmektedir. Bu nedenle çevresel kirliliğin halk sağlığı üzerindeki etkilerinin bilimsel verilerle ortaya konulması büyük önem taşımaktadır.

Bu bağlamda;

1. Gediz Havzası'nda çevresel kirliliğin insan sağlığı üzerindeki etkilerini inceleyen **epidemiolojik çalışma** yapılmış mıdır? Yapılmış ise çalışmanın kapsamı, yılı ve temel bulguları nelerdir?
2. **Ağır metal ve kimyasal kirleticilere maruz kalan** Gediz Havzası'nda yaşayan nüfus üzerindeki etkilerin tespitine yönelik Bakanlığınız tarafından çalışma/araştırma programı bulunmakta mıdır?
3. Gediz Nehri suyunun tarımsal sulamada kullanıldığı bölgelerde yetiştirilen ürünlerin **insan sağlığı açısından risk oluşturup oluşturmadığına ilişkin** Bakanlığınız tarafından yapılmış bir değerlendirme veya analiz mevcut mudur?
4. Gediz Havzası'nda üretilen tarım ürünlerinde son **10 yıl içerisinde tespit edilen ağır metal, pestisit veya kimyasal kalıntı limit aşımı vakası sayısı kaçtır?** Bu tespitler hangi ürünlerde ve hangi bölgelerde yapılmıştır?
5. Gediz Havzası'nda yaşayan nüfusta çevresel kirliliğe bağlı olarak **kanser, solunum yolu hastalıkları veya diğer kronik hastalıklarda artış olup olmadığına ilişkin** Bakanlığınızın elinde veri bulunmakta mıdır?
6. Gediz Havzası'nda çevresel kirliliğin su, tarım ürünleri ve insan sağlığı üzerindeki etkilerinin birlikte izlenmesini sağlayan; su kalitesi, gıda güvenliği ve halk sağlığı verilerini entegre eden bir **sürekli izleme ve erken uyarı sistemi** bulunmakta mıdır? Yok ise böyle bir sistem kurulması düşünülmekte midir?
7. Gediz Havzası'nda yaşayan vatandaşların **gıda güvenliği ve su kaynaklı riskler konusunda bilgilendirilmesine yönelik** Bakanlığınız tarafından yürütülen bir çalışma bulunmakta mıdır?